

CENZORRÁLÁS

Ki fegyvert ránt, fegyver által győzetik le. Végül is saját fegyvere által.

Azok a régi, szűziesen fehér, nyomdaszagú kefelevonatok! A megjelenés mámoros ígéretét nem tehetik kétségessé a pettyek – a betűhibák korrektúrajelei. Ám nyomdába küldés előtt a lapszélen, más tollal, lendületes mondatok. S alattuk egy erőteljes szignó. „Ez kit érdekel?” S mellette egy törlési jel: egy teljes bekezdés ugrott. Másutt teljes mondatok hiányoznak. Aztán nyilak és kérdőjelek? „Mi ez?” Éppenséggel egy leletmentő interjúról van szó: az utolsó élő szemtanú mondana el a század klasszikusáról néhány emberi történetet. A dolog felettébb kínos, mert az interjúalany látta a beszélgetés szövegét, s a maga javításait már elvégezte, így ez a hentes-mészárosi beavatkozás a kapcsolatok vészes megromlásának veszélyével járhat. A szignó tulajdonosa, a főszerkesztő atyásan szakmaira veszi a tónust: a kihágó tanulót feddik így meg, jóindulatú kérlelhetetlenséggel. Szó nélkül hallgatom az okfejtést, s ez akár beismerő bünbánatnak is hathat.

Miközben elemzése, mint cérnaspulni, előgurul, megvilágosodásként kirajzolódik a válaszlépés stratégiája. Ám nem hagyom, hogy ettől fennhéjzás üljön ki az arcomra. Inkább gyermeki mosolyt erőltetek magamra, a templomi freskók puttóábrázolásain fellelhetőt. Végül beleunhat a saját hangjába, mert abbahagyva, lehetőséget kíván adni az önkritikámra.

Beismerem, hogy kevés az, ha az interjúalany látta a kéziratot, s elvégezte a szükséges javításokat. A főszerkesztőben szemernyi gyanú sincs, elnéző tekintettel, szinte már egyéb teendőire koncentrálna az asztalán, hogy majd egy kegyes – feddével felérő – megbocsátó hangsúllyal elbocsásson. Hozzáteszem, hogy az interjúalany elárulta: a kihúzott részt, amely most már végleg a mi titkunk marad, látta az elhunyt klasszikus hozzá tartozója is, egy idős asszony, akiről ott szó esett. „Na és? Nem ő szerkeszti a lapot!” – morran a főnök.

Csakhogy – fűzöm tovább a szót –, a matróna kilencvenedik születésnapján kilencven szál vörös rózsával állított be hozzá köszönteni... A rózsaszónál abbahagyja a matatást, szeme az asztal egy pontjára fókuszálódik. Sejtem miért, hiszen ő is nagy virágcsokréta-szervírozó fontos funkcióhöl-

gyeknél. Szóval, beállított hozzá – s megnevezem a kulturális főhatalmasság nevét. Sőt a kívánságai felől is érdeklődött, nem titkolván, bármit teljesít.

A főszerkesztő szeme, mint borostyánba zárult őskori bogár. Most kifejezetten múzeumi darab. Vajh a csokorszolgálatot is plagizálta a szóban forgó politikustól? Csönd, majd megint csönd. Felállok, kihátrálok. A főszerkesztő földrengés megrepesztette görög szobor.

A beszélgetés változtatás nélküli formában – az interjúalany betűhibáit is tiszteletben tartva – jelenik meg.

Már soha nem fogom megtudni, hogy az eredeti változatot valóban látta-e az az idős hölgy, akire a válaszcsapásom stratégiája alapozódott. A föllentést bocsássák meg nekem a megidézett klasszikust befogadó parnasszusi istenek.

A néhány év múlva bekövetkezett politikai földcsuszamlás idején a szoborrá dermedt főszerkesztő, mint a genetikailag kódolt, örök reformgondolkodás megtestesítője elevenedett meg. Az archaikus torzósághoz legalább a kézírathúzásra szakosodott kezét hátra kellett volna dugnia. Mire rájött, egészalakosan volt kénytelen kisomfordálni az elíziumi mezőkről...

SZTÁRBURGER

Úgy kihívó, hogy elutasító. A kocsi egyik sarkában, átnézve az őt bámulók feje fölött. Nagyon is tudja, hogy meresztik rá a szemüket (nem csak a férfiak), sőt, élvezi a vetkőztető pillantások habfürdőjét. Van, amelyik gyengéden hántaná le róla a kabátot, a garbót, a melltartót (ha visel), a másiké möhön lerántja, szaggatva patentot, kapcsot, csatot.

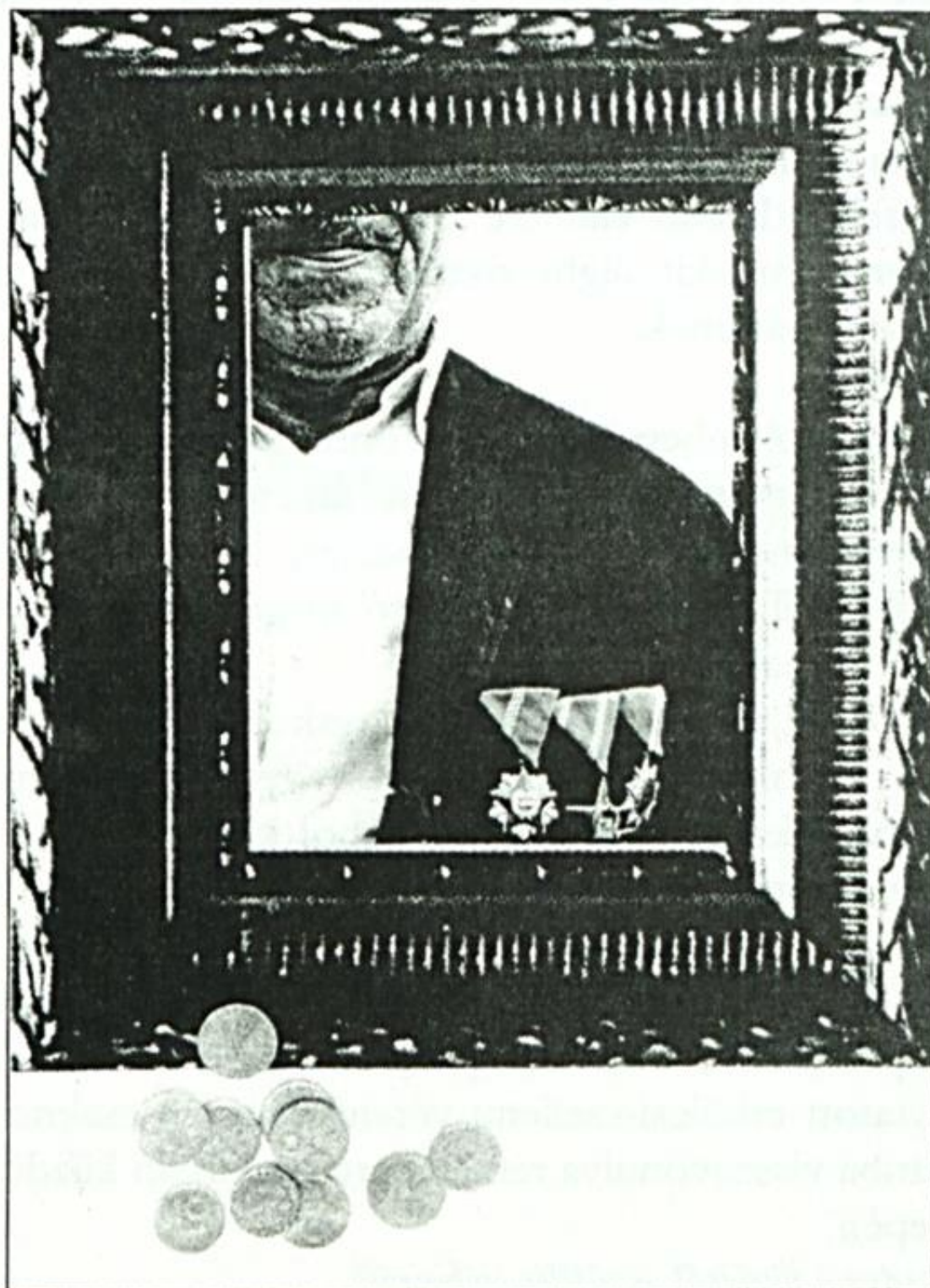
Nemcsak tudatában van a kívánatosságának, él is e tudással. Megáll a földalatti kocsi, az utcáról érkezők ruházatán látszik, eső pettyez.

Finom anyagból készült felsőkabátjának alja súrolná a lépcsőt, ezért összecsippentett mutató- és hüvelykujjával hátul, a hosszú hasíték kiindulópontjánál megemelinti (tüllfüggöny el?). Arcának korábbi fitymáló hűvössége e mozdulattól pozőrségbe megy át, ugyanis a kabát mögött a szoknya sliccelése tűnik elő, majd a harisnyanadrág azsúros fénye, s ennek nyomán már-már alpári gondolatok futkároznak az eddig jegelt férfiak fejében. Egy formás tompor hullámozva, ringva, fejmagasságban felfelé a lépcsőn. A kéz változatlanul tartja a kabátot, a kinti fény végiggördül az aranyló-fémesgyémántpor törésű harisnyán, s aztán az izgatóan vastagodó combhajlaton,

ahol olyan finom a testszövet, mint a gyíkfióka bőre, aztán szinte megzizzen a surló fény: mint homokturzás a fövényen, a comb belső felén finom zsírfodor, fonadék az izmokon. Amiről test tulajdonosa sem tudhat, bár a fitnessszalonba nyilvánvalóan bérlete van. Minden lépésnél kivillan az idő kikezdte tökéletesség – azaz immár tökéletlenség. Gyanútlanágában e nyilvános lelepleződés szinte szánandóvá teszi a hódító pózba merevedett szépséget.

Ham – az angolban ez a comb hátsó részét is jelenti. Hm, sosem kedveltem a hamburgert. Immár a sztárburgert sem fogom.

Akkor inkább már egy rövid kabátból kivillanó vaskos, de feszes comb.



Buda László: A partizánok őse